

gebeten te zijn, heeft aan een dergelijke stemming uiting gegeven, toen hij dichtte:

„Maar als hij uit zijn Bijbel begint te spreken, Dan hoort men de Duivel de Passi preken“, en den Protector aanduidde als „Milord Isegrim, van den boezen geest bezeten“.

Voor latere beoordeelaars speelde dit religieuze element een minder groote rol, maar daardoor werd hun meening niet minder onbillijk. Zij wilden in Cromwell niet meer zien, dan een sluw en eierzuchtigen geweldenaar die van den godsdienst gebruik maakte om aan zijn machtsbegeerte te voldoen, en, toen hij eenmaal zijn doel bereikt had, ten deele het masker afwierp, en zijn ware gedaante toonde.

Weer anderen hebben hem in de eerste plaats beschouwd als een geestdrijver, voortgesleept door onpractische en ongezone dweeperijen, die faalde toen hij de gelegenheid kreeg om zijn denkbeelden om te zetten in de praktijk.

Maar geen dezer verklaringen geeft een bevredigende oplossing. Inzover zij niet door haat en afkeer ingegeven zijn, miskennen zij allen of Cromwells positie, of zijn denkbeelden en karakter.

In de eerste plaats zijn positie. Hijzelf heeft eens geheel juist uitgedrukt, hoe die beschouwd moet worden, toen hij zei: „Waarlijk, voor Gods aangezicht kan ik verklaren, dat ik voor mij geen andere taak zie, noch een andere functie, dan die van een politie-agent, die in de eerste plaats is aangesteld om de orde te bewaren in zijn wijk“. Toen Cromwell naar de macht greep, verkeerde Engeland in een volop revolutionairen toestand. Er dreigde of een voortzetting van den burgeroorlog die het land aan den rand van het verderf zou brengen, of een schijnverzoening, die nieuwe conflicten onvermijdelijk moest maken. De allernoodzakelijkste eisch van het oogenblik was een straffe hand, tot herstel van geordende toestanden. Daarin zag Cromwell zijn voornaamste en hem van hoogerhand opgelegde taak. De wijze, waarop hij zich de macht heeft toegeëigend en waarop hij die macht gebruikt heeft, was zonder eenigen twijfel revolutionair. Maar een buitengewone tijd eischt buitengewone maatregelen, en Cromwell was er de man niet naar om zich angstvallig af te vragen, of hij wel steeds binnen de perken van wettelijke bevoegdheden bleef.

In deze omstandigheid lag zoowel de kracht als de zwakheid van zijn bewind. Daar hij de macht bezat om zijn besluiten onmiddellijk in daden om te zetten, was hij in staat om door snel en doelbewust handelen het hoofd te bieden aan de talloze moeilijkheden, die hij op zijn weg ontmoette. Hij heeft daarbij de voortreffelijke eigenschappen getoond van den staatsman, die met verstandig opportunisme steeds die maatregelen zoekt, welke het best passen op de gegeven situatie. Zijn succes als legeraanvoerder had hij voor een groot deel te danken gehad aan het feit, dat hij nooit te werk ging volgens een vooraf-beraamd en daarna onveranderlijk plan, maar zich met groote soepelheid voortdurend wist aan te passen bij de zich wijzigende omstandigheden. Zóó ging hij ook te werk als regereerder.

Maar in dit bijzondere karakter van zijn gezag lag tevens de zwakheid ervan. Wie zelf met revolutionair geweld de teugels van het bewind in handen genomen heeft, kan moeilijk verwachten, dat iedereen hem terstond als wettige overheid zal accepteren. Aan één stuk door hebben koningsgezinden en aanhangers der parlementaire schap tegen zijn regering gecomplooteerd en geïntrigeerd, zoodat zijn bestuur een aanhoudende staat van beleg is geweest.

Desondanks is Cromwell er nog in geslaagd om opbouwend werk te verrichten. Hij was er zelf van overtuigd dat een militaire dictatuur, gelijk de zijne, allermint de meest geschikte regeringsvorm voor een land is, en dat zij slechts bestaansrecht kan hebben als overgangsstadium. Onverbbiddelijk trad hij op tegen alle pogingen om zijn bewind omver te werpen, maar ieder die wilde meewerken, ook al behoorde hij tot vroegere vijanden, was hem welkom. Zelfs had hij den zedelijken moed om den radicalen, half-anarchistischen verlangens van sommigen zijner geestverwanten, die de revolutie nog lang niet voltooid achtten, den kop in te drukken. Niettegenstaande alle moeilijkheden is onder zijn bestuur de rechtspraak op hooger peil gebracht, zijn handel en nijverheid door zijn bescherming herleeft, en werden opvoeding en onderwijs verbeterd. Het bewind van den Protector, zegt een zijner laatste beoordeelaars, was, afgezien van zijn dictatoriaal karakter, rechtvaardig, gematigd en wijs.

In dit alles is het religieuze gezichtspunt van overwegend belang geweest. Het beheerschte zoowel zijn buitenlandsche als zijn binnenlandsche politiek. Het nauwe bondgenootschap van alle Protestantische machten, dat hij beoogde, is niet tot stand gekomen. Maar wel is hij er in geslaagd om Engeland, welks aanzien door het halfslachtig gelaver der Stuarts sterk was gedaald, weer vooraan te plaatsen in de rij der Protestantische mogendheden.

Maar duidelijker nog komt de Puritein naar voren in de wijze, waarop hij zijn macht naar binnen uitoefende en opvatte. Deze man van staal en graniet leefde in een diep afhankelijkheidsge-

voel tegenover zijn God. Bijbel en gebed waren de bronnen van zijn kracht. De independentistische trek van zijn godsdienstige gezindheid is daarbij onmiskenbaar. Zij spreekt duidelijk uit zijn onwankelbare overtuiging, een speciaal werktuig in Gods hand te zijn tot heil van het Engelsche volk. Daarop baseerde hij zijn optreden als dictator en daaraan ontleende hij voor zichzelf het recht op de overheidsmacht. Koning en Parlement hadden, naar zijn inzicht, gefaald in de uitoefening der hun door God opgelegde taak, en hij beschouwde het als zijn roeping van Godswege, om die taak van hen over te nemen. De gevaarlijke consequenties van een dergelijke opvatting, waarin de subjectieve overtuiging van het individu richtsnoer wordt voor de bekleeding van het overheidsgezag, drongen niet tot hem door. Zij werden in zijn geval trouwens ten deele opgewogen door de keerzijde van zijn roepingsgevoel. Want terwijl hij niets moest hebben van volkssouvereiniteit of van een regeeren naar den zin van de massa, behoeftte een sterk verantwoordelijkheidsbesef hem doorgaans voor daden van willekeur en geweld. Ook in het geval van Cromwell moest de persoon van den dictator de gevaren van het stelsel ondervangen. Dit sterk gevoel van verantwoordelijkheid tegenover en afhankelijkheid van God, hield hem terug van de neiging tot zelfoverschatting en zelfverheerlijking, waartoe het bezit van onbeperkt gezag maar al te licht verleiden kan. Nooit heeft hij het volk geleid en alle demagogie was hem vreemd, maar evenmin heeft hij getracht om zichzelf, als een soort oppermensch, op een eenzaam voetstuk te plaatsen. Ook als ongekroond koning van Engeland is de soberheid van den Puritein hem bijgebleven.

Cromwells regeringsstelsel heeft hem slechts kort overleefd. De tegenstrevende krachten waren zoo sterk, dat alleen iemand van zijn formaat ze heeft kunnen bedwingen. Zijn zoon en opvolger bleek daartoe niet in staat en weldra zijn de Stuarts in hun macht hersteld.

Toch heeft Cromwell niet te vergeefs geleefd. Maar de beteekenis die zijn optreden met name voor de verdere geschiedenis van Engeland gehad heeft, moet ik, als zooveel andere dingen die Cromwell betreffen, onbesproken laten. Het was slechts mijn bedoeling om eenigermate een overzicht te geven van het karakter en het werk van dezen merkwaardigen man, die juist in onze dagen weer actueel is geworden. Want als men, wat hij tot stand heeft gebracht, in één woord wil samenvatten, dan moet dat luiden: de dictatuur met den Bijbel. En de twee bestanddeelen van deze formule, die Cromwells beteekenis aanduidt, wijzen tevens op zijn zwakheid, en op zijn kracht.

H. SMITSKAMP.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

Ziele-piloten?

Eenigen tijd geleden is ergens in ons land een spreker opgetreden over „Opvoeding en Onderwijs“, (plaats en namen doen niet ter zake), van wiens referaat dit wonderlijke verslag werd gepubliceerd. Ik spatte in het verslag.

Zonder vooraf te polemiseren daarover, wat in dezen kring overbodig lijkt, gaat spr. uit van het calvinistisch standpunt. Dat houdt het midden tusschen Kant, die de macht der opvoeding overschat en Schopenhauer, die de macht der erfelijkheid overdrijft. De opvoeding moet de goede tendenzen in het kind versterken, de neutrale in de juiste richting leiden en de slechte remmen. Het eerste doel is de vorming van den rechten wil. Die gehoorzaam moet zijn aan, als plicht zien moet wat God wil. Het goede voorbeeld is hier van meer waarde dan 100 „predikatiën“ en diverse paardemiddelen. Opvoeding moet religieus karakter hebben. Niet dogmatisch in verkeerde zin. Niet het onbegrepen van buiten leeren van Psalmen of Catechismus. Maar bijbelsche figuren, vooral Christus, moeten leven voor 't kind. Door anderen kunnen zorgvuldig uitgezochte gedeelten uit Bijbel en belijdenisschriften worden van buiten geleerd. De vorming van het geweten is van het hoogste belang. Daarin hooren we Gods stem! Het geweten moet daarom rein gehouden en vrij gemaakt. Het kind moet toch zelf zijn weg gaan, zelf willen gehoorzamen, aan God in hoogste instantie. Ook bij het onderwijs moet zelfwerkzaamheid, niet het doceren, op den voorgrond staan. (Daltonstelsel.) Spr. critiseert het onderwijs, dat in doelstelling, program en methode fout gaat. Kennisvergaaren is geen vormen. Ook de opleiding der leeraren, die het bij meer gedaltoneerd onderwijs niet gemakkelijker hebben zullen, moet verbeterd in didactisch, paedagogisch en psychologisch opzicht. Het is onverantwoordelijk, dat, zoodat het nu gaat, jonge leeraren het maar op levend materiaal leeren moeten.

Op dit referaat volgde een zeer geanimeerde bespreking, die tot middernacht duurde.

Enkele vragen aan den verslaggever! En enkele bezwaren als het verslag juist is.

Heeft de spreker werkelijk zijn calvinistisch standpunt bepaald als het-midden-houdende tusschen Kants overschatting der opvoeding en Schopenhauers overschatting van de macht der erfelijkheid?

Staat de waarheid omtrent de opvoeding dan toch werkelijk tusschen de dwalingen van twee valsche profeten in? Is zij daarmee bepaald?

Heeft spr. werkelijk de „tendenzen“ in het kind verdeeld in goede, neutrale en slechte? Welke dan te regelen zijn door den opvoeder?

Maar als het kind gehoorzaam moet zijn aan Gods wil, ware het dan niet beter om de tendenzen in het kind (waar Schrift en belijdenis niet veel goeds van zeggen) maar tendenzen te laten en de kinderen Gods Verbond en den wil Gods over de kinderen des Verbonds te leeren kennen?

Heeft spr. nu toch werkelijk het religieus karakter der opvoeding nauwkeurig omschreven met de tegenstelling: niet dogmatisch in verkeerde zin, maar bijbelsche figuren, die moeten leven? En heeft hij dan Christus ook onder die bijbelsche voorbeelden gesteld?

Is dat dan het nieuwste Calvinisme? Dat men kiezen moet tusschen dogmatiek in „verkeerde zin“ en Bijbelsche-figuren-beleven? En dat men dan van deze twee kwade dingen het laatste neemt met volle overtuiging?

Is er geen nadere bepaling van Calvinistische opvoeding te geven, die zuiver met de woorden van de Schrift en naar de meening des Geestes kan gezegd worden, zoodat men het philosophisch jargon van de Ethischen met hún „Kant“ en „Schopenhauer“ en „dogmatisch in verkeerde zin“ en „beleving van figuren“ (als Christus?) kan laten voor wat het is? Waarom spreken de Christenen van Nederland toch vaak zoo Asdodisch? Heeft de spr. nu waarlijk gezegd, dat we in het geweten „Gods stem“ hooren? 't Is vaak gezegd. Maar is het juist?

Mij lijkt het beter met Calvijn te zeggen: de goede consciëntie is niets anders dan de oprechtheid des harten en de consciëntie is het mede-weten voor het aangezicht Gods. Institutie, 3. 19. 15 en 4. 10. 3.

Ook al spraken Calvinisten misschien hier en daar van 'thooren van Gods stem in de consciëntie, hier in dit verband — waar de innerlijke beleving gesteld wordt tegenover „dogmatisch“ en 't „goede voorbeeld“ tegenover 100 „predikatiën“ en „diverse paardemiddelen“, waarmee blijkbaar de leering en de tucht bedoeld worden, die in Spr. 5 zoo zeer aangerezen worden — hier is het zeer gevaarlijk.

„Kennis-vergaaren is geen vormen“, zegt het verslag. De bedoeling is zeker, dat het versterken van goede tendenzen en het leiden der neutrale, en het remmen (!) der slechte tendenzen en hoe dat geknoei aan de „persoonlijkheid“ nog verder mag genoemd worden, niet wil weten van de leer, de wijsheid, de „predikatiën“ en vermaningen, die op grond van de waarheid van Gods Woord worden gesproken door den gezagsdrager tot het kind. Het kind wil immers „zelf“ gehoorzamen, onder „psychologische“ remming, leiding, versterking van zijn tendenzen, dus niet rechtstreeks door gebod en leer, waarvan de Schrift zoo hoo, spreekt. Het psychologisme van het ethisch-theologisch standpunt draagt hier consequenties voor de opvoeding en het onderwijs. Hier wordt het onderwijs (= waarheid-mededeelen, kennisvergaaren) uitgeschakeld. Dat is geen „vormen“ in den boven aangegeven zin.

Geen wonder dat de spr. dan jonge leeraren, die hun eerste schreden zetten op het onderwijspad, aanziet voor jongelieden, die zoo maar op jonge „levens“ worden losgelaten en die „het“ (dat pilotenwerk aan remmen en leidingen en belevingen en wilsacties in de jonge-leerlingen-ziel-waar-Gods-stem-inwendig-te-hooren-is) maar op levend materiaal moeten leeren.

Spreker critiseert „het onderwijs“.

Dat leeren is geen „vormen“.

Misschien zoekt hij weer het midden, als hij voor de consequenties van het „vormen“ schrikt — en dan zal de opvoeding weer liggen tusschen „doode leer“ en „beleven“ in.

...

Er is echter iets beters.

Dat we weer eens belijden met woord en daad in deze verwarde wereld, dat de leering en vermaning en de leer der gansche Schrift en de onderwijzing omtrent al Gods groote werken en de studie van beginselen naar het Woord voor alle terreinen des levens op beding van Gods genade werkelijk kloeke mannen en vrouwen zullen kweken. En dat dit Schriftuurlijk leeren niet hangt tusschen twee dwalingen van onzen tijd. En dat dit waarheid vertellen op alle gebied ook psychisch het meest diep kan ingrijpen in 't jonge leven. Zonder dat gedruimel van psychologiseerende leeraren die als „vormers“ gaan staan boven hun „leerlingen“.

't Is mij niet te doen om personen en vergaderingen, maar hier was een sprekend geval van een gevaarlijke „aanstekelijke“ griep onder de „calvinisten“, die ook zelfs vroeger-krachtige-mannen slap en hulpeloos maakt.

Calvinisme, dat het „Goddelijke“ zóó IN den

mensch zoekt 't beleven van 'belsche figuur' toch, op den meer, doch s Schopenhauer mige „dogmati Gelukkig ver animeerde besp Dat is het eer

PE

In „Het Alge Cultuur“ komt door den heer P De schrijver is niet dit in de voor een goede alle factoren in

Toen ik, in Roesselaere, m die geen huis met een Prote gezen van ee college. Die te schaduwd doo „Hier rust Pr Astrid was te niet Roomsche

Eens gaf ik nimmer ontme den: als 't u b hij ontvanger hersenen insli Mijn zoonje bare lagere s school licham godsdienst-leer

Een klein onderwijzeres op straat een gebeuren. Een Een Belgisch woont, kon v zelfs niet v dochtertje na man heeft te getimmerd.

Zoodat de maakt, om R jonge vrouw, gebruik, om met het gevo der, door de logementhoud haar persoonl dringen der De R. Kerk l vrouw het le getracht, ha opsluiten.

Dit streven jaar niet wel en Protestant die er een af Dit is een v kerk altijd tr schijnselen in in overwegen n.l. vrees, zu heid, spionns

Rome is niet verstaan van d lijke berichten alle werkelijk

In „Omhoog“, de rubriek „R

Het tweede de hoogeprie huwelijken ' Joodsche vro moest gesch joodsche ras niet-joodsch is 1935 na (Duitse Rijk en hen, die boden zijn. zuiverheid v „Ariërs“, alle meeste plaat behoeven ge laten volger Zondagsscho kent. Het be Vader, reikt van één Va

Mi vergeet om zuiverhoud ring van den zich onder Ezr schap“, doch i past de parall houding van i schap van Wo wat vandaag komt dan „bk

n calvinistisch houdende tussending en Schoonacht der erfe-

opvoeding dan gen van twee bepaald? in het kind en slechte opvoeder?

moet zijn aan er om de ten-belijdenis niet zen te laten en wil Gods over kennen? religieus karakteren met de in verkeerden moeten leven? die bijbelsche

me? Dat men n „verkeerden? En dat men en het laatste

Calvinistische et de woorden ag des Geestes t filosofisch kant en „Schoonacht der erfe- en us?) kan laten de Christenen isch? Heeft de n het geweten ezegd. Maar is

eggen: de goede le oprechtheid et mede-weten e, 3. 19. 15 en

schien hier en m in de con- der innerlijke r „dogmatisch“ 100 „predika- waarmee blij- ld worden, die rden — hier is

„zegt het ver- sterkeren der neutrale- denzen en hoe id“ nog verder n van de leer, rmaningen, die a Gods Woord drager tot het gehoorzamen, leiding, verster- chtstreeks door hrift zoo hoe, ethisch-theolo- equenties voor hier wordt het n, kennisverga- ormen“ in den

jonge leeraren, p het onder- , die zoo maar ten en die „hel“ eidingen en be- leerlingen-ziel- is) maar op is“

len, als hij voor „schrikt — en en tusschen

woord en daad e leering en e Schrift en de groote werken aar het Woord eding van Gods n vrouwen zult- urlijk leeren van onzen tijd. alle gebied ook ippen in 't jonge chologische aan boven hun

en en vergade- val van een der de „calvi- achtige-mannen

z66 IN den

mensch zoekt (Gods stem in 't geweten, tendenzen, 't beleven van voorbeelden, van Christus als „bijbelsche figuur“, vorming buiten lessen om) dat is toch, op den keper beschouwd, geen Calvinisme meer, doch synthese „tusschen“ bijv. „Kant en Schopenhauer“, „tusschen“ vele wereldgelijkvormige „dogmatische“ leeringen in verkeerden zin. Gelukkig vermeldt het verslag nog een zeer gemiddelde bespreking, die tot middernacht duurde. Dat is het eenige verheugelijke in het verslag.

A. JANSE.

Rome en andersdenkenden.

In „Het Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur“ komt een ingezonden stuk voor, geschreven door den heer P. Cornet te Oostende, 102 Stuijversstraat. De schrijver is tegen het anti-papisme, bedoelt dus ook niet dit in de hand te werken, maar meent, dat het voor een goede beoordeeling van Rome dienstig is, alle factoren in rekening te brengen, ook de volgende:

Toen ik, in 1923, mijn eerste huisbezoek deed in Roesselaere, maakte ik kennis met een Belg, R.K., die geen huis kon krijgen, omdat hij getrouwd was met een Protestantsche vrouw. Ik heb een teekening gezien van een 16-jarigen leerling van een priester-college. Die teekening stelde een grafsteen voor, overschaduwd door 'n treurwilg. Het onderschrift luidde: „Hier rust Prinses Astrid“. Dat was in 1927. Prinses Astrid was toen pas getrouwd met Leopold en nog niet Roomsche geworden.

Eens gaf ik een heer en een dame, die ik vroeger nimmer ontmoet had, een evangelieblad met de woorden: als 't u blijft. Toen de heer begreep, welke lectuur hij ontvangen had, zeide hij: „Degene, die jou de hersenen inslaat, doet een goed werk“.

Mijn zoon, van 10 jaar, is leerling van een openbare lagere school. Hij is door een pastoor op die school lichamelijk getuchtigd, omdat hij de Roomsche godsdienst-lesse niet wilde bijwonen.

Een klein meisje, R.K., werd eens door de non-onderwijzeres ernstig bestraft, omdat het kind mij op straat een hand had gegeven. Dat mocht nooit meer gebeuren. Een mede-leerlinge had de zaak verklapt.

Een Belgische Protestant, die op het platte land woont, kon van den pastoor geen draagbaar krijgen, zelfs niet voor geld, om daarmee zijn overleden dochttertje naar het kerkhof te laten vervoeren. De man heeft toen, van kisten, zelf een draagbaartje getimmerd.

Zooals de heer v. d. Pol van zijn recht gebruik maakt, om Rome te leeren kennen, zoo maakte een jonge vrouw, in een naburige plaats, van haar recht gebruik, om het Protestantisme te leeren kennen, met het gevolg, dat ze Evangelisch werd. Haar moeder, door de pastoors opgezet, joeg haar weg. De logementhouder, die haar een kamer verhuurde en haar persoonlijk graag mocht, was verplicht, op aandringen der geestelijkheid, haar de deur te wijzen. De R. Kerk heeft alles gedaan, wat ze kon, om deze vrouw het leven onmogelijk te maken. Ze heeft zelfs getracht, haar in een krankzinnigen-gesticht te laten opsluiten.

Dit streven der R. Kerk, om uit te bannen, wat haar niet welgevallig is, richt zich zoowel tegen Joden en Protestanten, als tegen de eigen zonen en dochteren, die er een afwijkende meening op na durven houden. Dit is een vaste tactiek, een parool, waaraan de kerk altijd trouw blijft en waardoor weer andere verschijnselen in het leven worden geroepen, zooals dat in overwegend Roomsche landen duidelijk te zien is, n.l. vrees, zucht tot vervalsen, gebrek aan zelfstandigheid, spionage, verklikkerij, enz.

Rome is niet overal zichzelf gelijk; maar voor het verstaan van de machtige beweging is het goed, dergelijke berichten te controleeren en na de controle met alle werkelijkheid te rekenen.

Zuiverhouding van het ras.

In „Omhoog“, Vrijzinnig-godsdienstig orgaan, komt in de rubriek „Rarekiek“ het volgende voor:

Het tweede beeld: het is = 450 vóór Christus. Ezra, de hogepriester der Joden, beveelt, dat de gemengde huwelijken onthouden moeten worden en de niet-Joodsche vrouwen verdreven (zie Ezra IX en X). Dit moest geschieden terwille van de zuiverheid van het joodsche ras. Uitverkoren is het Jodendom, alles wat niet-joodsch is, komt in de zooveelste plaats. — Het is 1935 na Christus. Adolf Hitler, dictator van het Duitse Rijk, beveelt, dat huwelijken tusschen „ariërs“ en hen, die joodsch bloed in de aderen hebben, verboden zijn. Dit moet geschieden terwille van de zuiverheid van het „arische“ ras. Uitverkoren zijn de „Ariërs“, alles wat niet „arisch“ is, komt in de zooveelste plaats. — Deze bijna gelijkkluidende zinnen behoeven geen toelichting. Ik kan er alleen maar op laten volgen, dat ik vroeger, lang geleden, op de Zondagschool een versje geleerd heb, dat u ook wel kent. Het begint met de woorden: Kind'ren van één Vader, reikt elkaar de hand. En het eindigt: Kind'ren van één Vader zijn wij allemaal. Ja, allemaal.

M.I. vergeet de schrijver, dat het bij Ezra niet ging om zuiverhouding van het „bloed“, doch om bewaaring van den „geest“. Het Israëlietische volk heeft zich onder Ezra niet als „volk“, niet als „bloedgemeenschap“, doch als kerk willen zuiver houden. Daarom past de parallel in het minst niet, omdat de zuiverhouding van de kerk den bloedband aan de gemeenschap van Woord en Geest ondergeschikt maakt, terwijl wat vandaag onder de „Ariërs“ gebeurt, niet verder komt dan „bloed“ en „bodem“.

Psalmberijming Ds Gunat.

Ziehier de bewerking van Psalm 9, gelijk Ds Gunat ze weer publiceert in „Leidsche Kerkbode“:

1. Ik loof U, Heer, met heel mijn hart,
Gij overmoogt wie Sion tart;
'k Wil al Uw wonderen vertellen,
Die 'k op Uw weg U zag verzellen.
2. Verheugen wil ik mij in U,
Zoodat ik stem aan snaren huw,
Om, Allerhoogste, luid mijn psalmen
Uw Naam tot eer te doen weergalmen.
3. Mijn vijand, Heer, week achteruit,
Gij hebt zijn aanval plots gestuit;
Hij struikelde bij al zijn pogen,
Zoo kwam hij om van voor Uw oogen.
4. Als rechter zittend op Uw troon,
Gaaf Gij den heidenen hun loon;
Al wandelden zij lang op rozen,
Gij wischte uit den naam dier boozen.
5. Gij hebt den vijand neergeveld,
En hem tot spot en hoon gesteld;
Zijn nagedacht'nis ligt vertreden,
Ruïne werd hij, met zijn steden.
6. Zie, eeuwig zetelt God de Heer
Op 't troongestoelt, Hij zoekt zijn eer,
Hij zal, naar recht, het aardrijk richten,
Hij vonnist volken, dat zij zwichten.
7. Den onderdrukten wil God zijn
Een rotsburcht, hoe 't verloren schijn;
Hij, die U kent zal op U bouwen,
Die nooit verlaat, die U betrouwen.
8. Psalmzingt Hem, die in Sion woont,
Verhaalt, wat groote daán Hij toont;
Hij zal 't vergoten bloed gedenken,
Aan neergeboog'nen aandacht schenken.
9. God was genadig in mijn druk,
Bevrijdde mij van 's haters juk;
Hij kwam mij krachtig opwaarts heffen,
Toen doodsgevaar mij stond te treffen.
10. Gij wilt, Heer, dat ik ongestoord
Uw lof vertel in Sions poort,
Dat in Uw heil ik mij verlijde,
Uw Naam verhoog ten allen tijde.
11. De heid'nen legden 't leven af
In het door hen gedolven graf;
Ook in door hen verborgen netten
Deed Gij, Heer, hen de voeten zetten.
12. De Heere maakte bij het end
Zich als een rechter hun bekend;
De vijand is verstrikt in banden,
Vervvaardigd door zijn eigen handen.
13. Den goddelooze jaagt God voort
Naar 't doodenrijk, waar hij behoort;
De heidenen, die God vergeten,
Zal Hij naar al hun werken meten.
14. 't Is schijn, dat God geen armen helpt,
Met tal van zorgen overstelpt:
Hij kent hen allen bij hun namen,
Hij zal hun hope niet beschamen.
15. Sta op, Heer, stel Gij paal en perk
Den mensch, hij worde geenszins sterk;
Laat heid'nen tot hun schrik ervaren,
Dat zij slechts stervelingen waren.

De veel misbruikte tekst van Christus-verkondiging „onder een deksel“.

Ds W. Tom schrijft in „Ons Kerkblad“ (uitgave Sappe-meer) volgende zeer behartigenswaardige woorden:

Dit is een van de Schrift-woorden, die veel misverstaan en misbruikt worden. Men beroept zich dan op dit woord om daarmee te betoogen, dat we toch niet al te streng aan den eisch van de zuiverheid der prediking moeten vasthouden. Immers, Paulus verblijde er zich in, wanneer Christus „onder een deksel“ verkondigd werd. En dat verstaat men dan als een onzuivere of halve Christusprediking. Wie echter even denkt aan dat andere woord van den apostel Paulus: „Doch al ware het ook dat wij, of een engel uit den hemel u een evangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt“ (Gal. 1:8), die zal begrijpen, dat dezelfde Paulus zich moeilijk in een onzuivere Christus-prediking verblijden kon.

Dat „deksel“ ult Fil. 1:18 moet heel anders verstaan worden. Dit is een van de teksten, die doen zien, dat een nieuwe bijbelvertaling tot recht verstaan van de Schrift veel kan bijdragen. Prof. Greijdanus geeft in de „Korte verklaring“ deze vertaling van vers 18: „Doch wat (is het)? Anders dan dat op alle wijs, hetzij ten voorwendsel, hetzij in waarheid Christus verkondigd wordt. En daarin verblijd ik mij“.

Zie, er bestond in Paulus' dagen „jalousie de métier“, ambtsnauver. Er waren predikers dien het niet om de prediking van het Evangelie en om de redding van zondaars te doen was, maar om eigen grootheid en eer, en die het daarom niet velen konden, dat Paulus de man was en in zoo hoog aanzien stond. Maar nu zit Paulus gevangen (1:13), en nu zullen zij aan den gang gaan. Nu zullen zij die gelegenheid benutten om met hun prediking opgang te maken.

Zoo verkondigen zij Christus uit nijd en twist (vers 15), niet zuiver (vers 16), dat is: niet met een heilig doel (nieuwe vertaling). „Hij bedoelt daarmee niet, dat hunne Evangelie-prediking zelve

gebrekkig, onzuiver, verkeerd zou zijn, doch dat hun drijfveer tot die prediking niet rein en heilig was. Dat blijkt genoegzaam uit dit gansche verband, en ook uit wat volgt: daar zij meenen verdrukking op te wekken voor mijn banden. Door die Evangelieprediking en haar gevolg, wilden zij den apostel afgunstig maken, omdat hun aanhang groeide, de zijne niet“. (Prof. Greijdanus in Korte verklaring). De prediking was hun slechts middel tot bejaging van eigen grootheid, en benauwing van den apostel. „Hier is dus geen sprake van onzuivere, kettersche, halve, verkeerde Christusprediking“ (Greijdanus t.a.p.) De fout ligt niet in den inhoud der prediking, doch alleen in de drangrede waaruit, en het doel waarmede deze zuivere Evangelieverkondiging geschiedt.

Wat we met dit woord practisch dan moeten? Eenerzijds: Wij mogen geen vrede sluiten en geen verdraagzaamheid koesteren ten koste van Christus. Dat deed Paulus ook niet. Geen valsche ireniek. De liefde voor Christus — ja juist zij — eischt Zijn ware en volle gestalte.

Maar anderzijds: diezelfde liefde bringe deze houding mee, wanneer Christus naar waarheid gebracht wordt — waar, of wanneer, of door wie, of uit welk oogmerk, of in welken kring, al zou het geschieden uit tegenstand tegen onze eigen kerken, om zichzelf aanhang te gewinnen — dat wij in de liefde voor Christus z66 overwinnend hoog staan, dat we ons verblijden om Zijnentwil.

Men mag wel eens over deze dingen nadenken, want met het motief van „prediking onder een deksel“ wordt nog altijd veel misverstand gepropageerd.

Charlie Chaplin bijna kerkstichter.

„De Groene Amsterdammer“ schrijft over den bekenden film-acteur Charlie Chaplin het volgende:

Het is de gewoonte van Chaplin, iedere rol in een scène geheel te acteren voor zij gedraaid wordt. Hij toont den opnemers precies hoe hij het verlangt. Iedere handeling wordt tot in de kleinste onderdeelen uitgewerkt. Ook zijn motto is: tien percent inspiratie en 90 percent transpiratie.

Hoe de verhouding tusschen inspiratie en transpiratie bij den predikant is, weet ik niet. In elk geval zou geen van beide -aties aan Charlie onthouden moeten hebben, wanneer hij inplaats van filmheld kanselredenaar geworden was. En dat dit bijna het geval geweest is, leert het volgende citaat:

Toen Charlie voor de eerste maal met Karno's „A Night in a Music Hall“ naar Amerika kwam, reisde hij met het Engelsche vaudeville-gezelschap door het gansche land. Hij was een succesnummer, doch zijn hart was er niet bij. Charlie voelde zich geroepen predikant te worden. Vijf jaar lang verborg hij onder zijn tooneelbagage een aantal dikke boeken over theologie, filosofie en cultuurgeschiedenis. Zoo grondig bestudeerde hij die werken, dat hij het idee ontwikkelde een eigen godsdienstige gemeente te stichten. Hij had reeds zijn ontslag bij den vaudeville-ondernemer aangekondigd, toen hij Mack Sennett ontmoette, die in de filmwereld werkzaam was en Charlie een positie aanbood. Na lang weifelen en aarzelen stemde hij toe... en de rest is een overbekende geschiedenis.

Overigens bedenke men wel, dat Charlie een Amerikaansch „godsdienstig“ voorganger geworden zou zijn.

Parafraze van Galaten 3:15-18.

Ds Vonk vervolgt zijn reeks in „Schiedamsch Kerkblad“. Uit oorzaak van plaatsruimte geef ik thans een gedeelte. Later komt het vervolg nog wel. Hier volgt hoofdstuk 3:15-18:

(15) Broeders, er zijn er in uw midden, die het niet voldoende achten te vertrouwen op het Evangelie, m.a.w. (zie vs. 8) op de belofte, waarop ook Abraham onvoorwaardelijk vertrouwd heeft; neen, daar moet nog wat bij van ons als voorwaarde tot gerechtigheid voor God, n.m.l. de „stipte“ naleving van de wet, d.w.z. van den dienst der schaduwen, welken God door Mozes in de woestijn aan Israël heeft gegeven.

Zij durven Evangelie en wet te stellen naast, neen eigenlijk tegenover elkaar.

Want ik zal u de verhouding tusschen die twee verklaren.

Ik bedien mij eens van een zeer menscheijk ding: van een testament. Natuurlijk kan men eigenlijk niet spreken van een testament bij den Heere onzen God. Die alleen onsterfelijkheid heeft. Maar onder ons, menschen, is het reeds zoo, nietwaar? dat men iemands testament, dat in 't verleden rechtskracht ontving, jaren later niet voor ongeldig verklaart of er achteraf clausules aan toevoegt.

(16) Uw verleiders meenen dat nu w6l te mogen doen, maar 't feit is toch geschied, dat God aan Abraham en diens zaad Zijn beloften gaf. (Even tusschen haakjes: let wel, de Schrift gebruikt het enkelvoud. Zaad, niet zaden. God heeft dus niet het oog gehad op allen, die maar op de een of andere manier van Abrahams bloed zouden zijn. Want dat zijn er heel wat, hetzij door Sara, door Ketura of door Hagar. Neen, daar ging 't niet om. In tegenstelling met wat uw dwaalleers beweren, zien we, dat ook toen al bloed en vleeschelijke afstamming niet beslisten. Toen de Heere sprak: „en in uw zaad zullen alle volken worden gezegend“, gebruikte Hij het enkelvoud — zaad — en bedoelde Hij met dat woord: Christus. In Christus worden alle volken gezegend.)

(17) Nu bedoel ik dit: God de Heere had tevoren aan Abraham Zijn belofte, Zijn wilsbeslissing, bekend gemaakt en die met een eed bekrachtigd.

Later, 430 jaar later, komt de wet, de schaduwendienst in de woestijn. Heeft het tweede nu het eerste vernietigd?

Heeft de latere schaduwendienst de voorafgaande belofte opgeheven?

Heeft de wet nu Gods-eens-gegeven-Woord voor on-